

Udruženje za tehnologiju vode
i sanitarno inženjerstvo

Energetska optimizacija
i smanjenje troškova
u vodovodnim sistemima

CIP - Каталогizacija u publikaciji
Nародна библиотека Србије, Београд

628.12/.16:658.26(083.133)
628.1/.2(083.133)

UPUTSTVO W 611 : tehničko saopštenje : energet-
ska optimizacija i smanjenje troškova u vodovod-
nim sistemima / [priredilo] Udruženje za tehnologiju
vode i sanitarno inženjerstvo. - Beograd : Udruženje
za tehnologiju vode i sanitarno inženjerstvo, 2015
(Beograd : Planeta print). - 20 str. : ilustr. ; 30 cm.
- (DVGW [Deutscher Verein des Gas-und Wasser-
faches] tehnička pravila)

Na nasl. str.: DVGW oktobar 1996 - UTVSI maj
2015. - Tekst štampan dvostubačno. - Tiraž 200. -
Napomene i bibliografske reference uz tekst.

ISBN 978-86-82931-72-0

1. Удружење за технологију воде и санитарно
инжењерство (Београд)

а) Водовод - Потрошња енергије - Технички
прописи

COBISS.SR-ID 215609356

Autorska prava zadržava Deutscher Verein des Gas- und Wasserfaches e.V. – Technischwissenschaftli-
cher Verein - DVGW (Nemačko tehničko i naučno udruženje za gas i vodu)

Štampa: Planeta print, Beograd

Tiraž 200

Izdavač za Srbiju: Udruženje za tehnologiju vode i sanitarno inženjerstvo
Beograd, maj 2015.

Sinđelićeva 21

11000 Beograd

Telefon: +381 (0) 11 244 2228

Telefax: +381 (0) 11 244 1193

e-mail: office@utvsi.com

Internet: www. utvsi.com

Za područje Republike Srbije autorska prava su prenesena na Udruženje za tehnologiju vode i
sanitarno inženjerstvo - Beograd, pa se kopiranje i umnožavanje u celini ili delovima, u bilo kojoj formi,
može vršiti samo uz saglasnost UTVSI.

Energetska optimizacija i smanjenje
troškova u vodovodnim sistemima

Energieoptimierung und Kostensenkung in
Wasserwerksanlagen

Optimizing of energy and cost reduction in
waterwork systems

Optimisation de l'énergie et la baisse des coûts
dans les installations des usines d'eau

Sadržaj

Nacionalni predgovor.....	7	5.	Smanjenje gubitaka vode	16
Predgovor DVGW	7	6.	Zakoni, uredbe, tehnička pravila, literatura	17
1. Uvod	9	6.1	Zakoni i uredbe	17
2. Podizanje vode	9	6.1.1	Zakoni i pravilnici u Srbiji.....	17
2.1. Pumpe.....	10	6.1.2	Zakoni i uredbe u Nemačkoj	17
2.1.1. Stepen korisnosti.....	10	6.2	Sistem tehničkih pravila DVGW ...	17
2.1.2. Radna tačka	10	6.3	Standardi DIN.....	18
2.1.3. Kavitacija i vrednost NPSH	11	6.4	Propisi za sprečavanje akcidenata koje su donele stručne institucije za gas i vodu	19
2.1.4. Veličina proticaja i pritisci	11	6.5	Smernice VDI	20
2.2. Pogon.....	11	6.6	Razno	20
2.3. Rezervoari i cevovodi	11			
2.3.1. Izravnavanje pomoću rezervoara .	11			
2.3.2. Najekonomičniji nazivni prečnik cevi	12			
2.3.3. Hrapavost cevi	12			
2.3.4. Komponente	13			
2.4. Povratno dobijanje energije u cevovodima sa velikim padom	13			
2.5. Zahvatanje podzemne vode.....	13			
2.6. Optimizacija načina rada.....	13			
3. Prerada vode	15			
3.1. Filterska postrojenja i postrojenja sa aeracijom.....	15			
3.2. Postrojenja za hlorisanje	15			
3.3. Postrojenja za ozonizaciju.....	15			
3.4. Doziranje hemikalija	15			
3.5. Dehidracija mulja.....	16			
4. Grejanje i sušenje vazduha	16			
4.1. Korišćenje toplote od otpada.....	16			
4.2. Sušenje vazduha.....	16			

Nacionalni predgovor

Preduzeća vodovoda i kanalizacije, kao veliki “potrošači struje”, zbog visokih cena električne energije upućeni su na povećanje energetske efikasnosti, a time i na značajna smanjenja troškova.

Pored borbe protiv gubitaka vode, rešenja za sisteme snabdevanja vodom za piće treba tražiti u svim fazama, od zahvatanja, preko prerade, do transporta i distribucije vode. Ovo uputstvo predstavlja koristan vodič koji preduzećima vodovoda može da pomogne u postavljanju strategije i sistematizovanju aktivnosti na energetskej optimizaciji, poštujući pri tome zakonske propise i bezbednost snabdevanja.

Beograd, maj 2015. godine

UTVSI, Udruženje za tehnologiju vode i sanitarno inženjerstvo

Predgovor DVGW

Javno snabdevanje vodom u Nemačkoj samo neznatno učestvuje u ukupnoj potrošnji energije. Ipak, pitanja u vezi sa korišćenjem energije oduvek su bila u centru pažnje preduzeća vodovoda.

Podsetnim listom W 611, objavljenim februara 1985, Stručni odbor DVGW-a „Postrojenja za pumpanje“ prikazao je mogućnosti za uštedu energije, pa prema tome i smanjenje troškova. Međutim, instrumenti za smanjenje troškova u snabdevanju vodom za piće su sistemi za povratno dobijanje¹ energije hidroenergetskim postrojenjima, v. radni list DVGW W 613, kao i korišćenje različitih vremenskih tarifa preduzeća elektrodistribucije. Pri reviziji lista W 611, ovim aspektima posvećena je veća pažnja.

Tehničko saopštenje W 611 i dalje predstavlja samo pomoć za orijentaciju. Relevantna tehnička pravila i propisi za zaštitu na radu moraju se poštovati. U svakom slučaju, bezbednost snabdevanja ima prioritet u odnosu na mere za uštedu energije i smanjenje troškova.

Bon, oktobar 1996.

DVGW, Nemačko stručno i naučno udruženje za gas i vodu e.v.

¹ Povratno dobijanje ili rekuperacija (lat.) efikasno korišćenje, smanjenje potrošnje, obnavljanje energije

